

dringsforslag, som nu er fremkommet. Jeg har søgt at finde disse Grunde, deels i den Betænkning, som Udvalget har forelagt os, deels i de Grunde, som bleve anførte, da denne Sag var til første Behandling, af de 2 ærede Medlemmer af Fleertallet, som da havde Ordet, og jeg vil da begynde med den ene Grund, som den ærede 4de Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Blechingberg) anførte. Han sagde nemlig, Staten har overtaget Godserne for Gjæld, og den vil have sine Penge igjen; ja det er jo en Regel, som gjælder mellem Mand og Mand — jeg er i dette Tilfælde kommen i Besiddelse af en Angivelse af, hvormeget de vigtigste Godser, Frederiksgave og Hlenstoste, have i sin Tid kostet Staten, nemlig henved 50000 Rbd. —; jeg kan ganske rolig lade denne Betragtning gaae; ja Staten skal have sine Penge igjen, men det vil den ogsaa faae paa denne Maade; thi jeg er overbevist om, at efter den Fremgangsmaade, der er vedtagen i Lovforslaget, vil Staten faae sine Penge igjen; men saa spørge vi: skal den da have mere end sine Penge igjen, skal den, fordi den tilfældigviis paa Grund af uheldige Omstændigheder er kommen i Besiddelse af Jordegods, paa hvilket der er Fæstegaarde og Huse, skal den da benytte de heldige Conjuncturer, for at presse saameget som muligt ud af disse Bønder? Jeg troer ikke, at det er rigtigt. Vi see jo dog, at de saakaldte Mellemmande sige, det er bedre at tage en lille Fordeel og at sælge saa hurtigt som muligt, end at blive længe i Forventning om at faae en større Fordeel. Det er dem, der speculere, der tale saaledes; det er Folk, som alene gaae ud paa deres egen Fordeel, og vedkjende sig, at det er alene deres Fordeel, de ville fremme. Naar nu Staten, idet den optræder som Salgsmænd, vedkjender sig disse Grundsætninger, troer jeg, at den feiler; den handler visseelig hverken klogt eller endnu mindre smukt, naar den siger, jeg vil have den yderste Skilling. Staten er en farlig Concurrent, naar den optræder som Godseier, og speculerer paa Godser, en farlig Concurrent, thi den kan holde ud længere end alle andre; den bruger den sælles Formue, som ogsaa tilhører disse Fæstere, som boe paa Godserne;

denne sælles Formue bruger Staten, for at tøve saa længe som muligt med at sælge, og behandler Bønderne som en Svamp, der skal presses ud til den sidste Draabe. Naar Staten bruger en saadan Fremgangsmaade, da er det ikke smukt, jeg troer ikke engang klogt eller velberegnet.

En anden Grund, som er anført i Betænkningen, er den, som ogsaa er gjentagen af de af Fleertallets Medlemmer, som havde Ordet sidst, hvad Fæsterne vinde, det taber Statskassen. Jeg troer ikke, at denne Grundsætning er ganske rigtig. Der kan Ingen af os sige, hvormeget Statskassen taber, og der kan Ingen af os sige, hvormeget Fæsterne vinde, hvis denne Lov gaaer iglyennem. Vi have seet Afverlinger i disse Forhold, og hvad der er seet, kan vende tilbage; vi have seet Jordegods i 1806 og 7 gaae op til enorme Priser, vi have seet Prisen dale igjen; vi have oplevet for nylig, at disse tre Krigsaar have trykket Priserne meget paa Jordegods; det have vi seet, og vi kunne derfor ikke med nogen Slags Grund sige, hvem der vinder eller taber ved denne Handel. Da Talen paa et andet Sted var om Amortisation, som man vilde have sat iglyennem, har man anført, at, uagtet man indrømmede, at Staten efter denne Lov vilde sælge til lave Priser, var man dog ikke sikker paa, at Staten vilde komme til at tabe. Jeg skal endvidere tillade mig at anføre, at denne samme Grundsætning er i og for sig ikke rigtig. Jeg er bange for saadanne Grundsætninger, thi det gaaer med dem i Staten som i det private Liv. Det er ikke det værste, der hænder et Menneske, at han feiler eller falder, thi han kan reise sig igjen og ændre sine Feil; men det værste er at tillegne sig saadanne Grundsætninger, ifølge hvilke man lidt efter lidt glider bort fra, hvad der er godt, sandt og rigtigt, glider bort derfra, saaledes at man ikke selv mærker det, medens Andre, som see det, godt mærke det, en saadan Grundsætning, som den her udtalte, at hvad Fæsterne vinde, det taber Statskassen. En ganske anden Grundsætning har derimod den fungerende Finansminister udtalt paa et andet Sted, idet han har sagt, at Staten som Stat vinder,